

קנה א מיי פ"ב מהל'
אבות הלכה יח
סג עשין ז טו"ש"ע אה"ע
סי קעב סעף ו סימן
קנה סעף יד:
קנו ב מיי פ"ג מהל'
עבדים הל' יד:
קנו ג ד ה ו ז מיי שם
הלכה טו סג עשין
פד:
קנה ח מיי שם הל' יד:
קנה ט מיי שם פ"ג
הלכה ד סג עשין
פג:

תורה אור השלם

- 1. והתחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת ארצוה לעלם קדם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תדרה בו בפרך: ויקרא כה גו
- 2. כי יקבר לך אחיך העברי או העבריה ועברך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך: דברים טו יב
- 3. וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם: דברים טו יג
- 4. כי תקנה עבד עברי יצא לחפשי חנם: יצא לחפשי חנם: שמות כא ב

עני רש"י

וירוא"י. יבלת.

מוסף רש"י

והא אלו קתני. דמשמע דוקא (תענית יד.). והתחלתם אותם. עבדים מעניס (כתובות גו.). זכות בתו. זכות שכתה לו תורה צננו (שם). לו ולא לבעל חובו. אין הארון מחויב להגות הענקו לנעל חובו ומשום דס"ל בעלמא כתיב נאן דלמך הושה צנניו מנה ומצויי צנניו מולין מנה ונתנן לה אילתין למעוטי הענקא מהאי דינא (לעיל טו.).

תוס' ר"י הזקן

שבר בטלה. כמשגבתה מצאתה. דליתיה לאב. שלא הספיק לגבות עד שמת. שילוחו. דכתיב וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם. (בבבא) השלמה [בעין]. שישלים כמה שברח ונתבטל.

זו:

והא ארבעה קתני. נראה דדייק מהא דקתני ואי אתה יכול לומר ארבעה בלחוד מהן דמשמע דנחית לפרושי כולו וליכא למימר דדייק מדקתני ארבעה מעניקים להן דהא אמר בפ"ג דסוטה (דף טו. טו.) תנא ושייר אע"ג דתנא מניינא גבי הא דלמרינן ג' מקומות ה"לכה

למטה (ד) דתניא (ב) בן תשע שנים שהביא שתי שערות שומא מבן ט' שנים ויום אחד עד בן י"ב שנה ויום אחד ועודן בו שומא ר' יוסי בר' יהודה אומר סימן בן י"ג שנה ויום אחד דברי הכל סימן מתיב רב ששת ר' שמעון אומר ד' מעניקים להם ג' באיש וג' באשה ואי אתה יכול לומר ד' באחד (ה) לפי שאין סימנים באיש ואין רציעה באשה ואם איתא ניתני נמי מיתת אב וב"ת ה"ג תני ושייר והא ארבעה קתני וכי תימא תנא דבר שיש לו קצבה קתני ודבר שאין לו קצבה לא קתני והא סימנין דאין להם קצבה וקתני וכי תימא ה"ג כדרב ספרא והאיכא מיתת ארון דאין (ה) להם קצבה וקתני מיתת ארון נמי לא קתני ואלא ארבעה מאי גיהו שנים ויובל ויובל של רציעה ואמה העבריה בסימנים ה"ג מסתברא דקתני סיפא אי אתה יכול לומר ארבעה באחד מהם לפי שאין סימנים באיש ואין רציעה באשה ואם איתא באשה מיהא משכחת לה ארבעה שמע מינה מתיב רב עמרם ואלו מעניקים להם היוצא בשנים ויובל ובמיתת הארון ואמה העבריה בסימנים ואם איתא ניתני קתני וכי תימא דבר שיש לו קצבה קתני דבר שאין לו קצבה לא קתני והא סימנין דאין להם קצבה וקתני וכי תימא ה"ג כדרב ספרא האיכא מיתת ארון תיובתא דריש לקיש תיובתא והא ריש לקיש ק"ו אמר קל וחומר פריכא היא משום דאיכא למיפרך מזה לסימנין שנשתנה הגוף תאמר במיתת אב שכן לא נשתנה הגוף תני חדא ענק עבד עברי לעצמו וענק אמה העבריה לעצמה ותניא איך ענק אמה העבריה ומציאתה לאביה ואין לרבה אלא שכר במלה בלבד מאי לאו הא דנפקא בסימנים והא דנפקא לה במיתת אב לא אידי ואידי דנפקא לה בסימנין ולא קשיא היא דאיתיה לאב הא דליתיה לאב בשלמא ענק אמה העבריה לעצמה ה"למעוטי אחין (ה) דתניא והתחלתם אותם לבניכם אחריכם שאין אדם מוריש זכות בתו לבנו אלא ענק ע"ע לעצמו פשיטא אלא לזמן רב יוסף (ו"ד קרת קא הזינא הכא) אביו אמר הכי אמר רב ששת הא מני תומאי הוא דתניא תומאי אומר לוי (ז) ולא לבעל חובו (ז) גופא אלו מעניקים להם היוצא בשנים ויובל ובמיתת ארון ואמה העבריה בסימנין אבל בורה ויוצא בגרעון כסף אין מעניקים לו (ח) אמר בורה אין מעניקים לו ר"ש אומר ארבעה מעניקים להם שלשה באיש וג' באשה ואי יהו מעניקים אלא ליוצא בשש מנין לרבות יוצא ביובל ובמיתת הארון ואמה העבריה בסימנין ת"ל (ז) וכי תשלחנו חפשי מעמך מי ששילוחו מעמך יוצא בורה (ו) ויוצא בגרעון כסף שאין שילוחו מעמך רמ"א בורה אין מעניקין לו דאין שילוחו מעמך אבל יוצא בגרעון כסף (ז) ששילוחו מעמך בורה השלמה בעי דתניא מנין לבורח (ח) שחייב להשלים ת"ל (ז) שש שנים יעבד יובל

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

למטה. אם הביאה לפני זמנה אינן סימנין: ה"ג להא דתנינא דפרק יואל דופן בן תשע שנים שהביא שתי שערות שומא מבן ט' שנים ויום אחד עד י"ב שנה ויום אחד ועודן בו שומא רבי יוסי בר' יהודה אומר סימן בן י"ג שנה ויום אחד דברי הכל סימן. והתספרי (ה) ליה בנדה אמאי

נקט י"ג ולא נקט י"ב ומתוך לה: בן ט' שנים. הכל מודים שומא: מן השע ועד בן י"ב שנה ועודן בו. כשהגיע ל"ב ולא נשרו פלוגתא אבל כשנשרו קודם י"ב לא פליג ר' יוסי דליגלאי מילתא דלאו סימן הוי ומנן י"ג שנים ויום אחד מודו רבנן דהוי סימן ואפילו נשרו: שומא. ורוא"ה בלע"ז וזרכה ללמח זה שער אלמא המביאה קודם תשע אינו סימן ויש לה קצבה למטה: ד' מעניקים להם. תנאי בגרעון כסף אין מעניקים לו ואיכא למ"ד יואל בגרעון כסף מעניקים לו לפיכך קצב בהן ר' שמעון מנין ארבעה ואין בורה וגרעון אחד מהן וקס"ד השתא שהן היוצא בשש שנים והיוצא ציובל וגרעון שיוצא במיתת ארון וסימנין דלמח העבריה: שלשה מהן באיש. שנים ויובל ומיתת ארון דנרעע ושלשה באשה שנים ויובל וסימנין: ואין רציעה באשה. ולקמיה פריך בלא רציעה נמי אמה העבריה יוצאת במיתת הארון: כדכח ספרא. דיש לה קצבה למטה: מיהא ארון. לא קתני בהני ד': שנים ויובל. הפוגע במוך שש: ויובל של רציעה. ויובל המוליא את הנרעע. והני חפשי דיוכל כל חד חשיב צאפי נפשיה: ה"ג מסתברא. דמיתת ארון לא קתני בהו: ואם אישא. דתנא מיתת הארון ומתני יובלי כחד חשיב להו הא איתא נמי באשה ומאי ניהו דקאמר אין רציעה באשה דבלא רציעה נמי הוו זה ארבעה ענק: ואין לרבה. במציאתה אלא שכר בטלה כמה שצטלה ממלאכתה כשהגבהתה. הא דנפקא ענק ע"ע לעצמו פשיטא: הא דנפקא בסימנים. ואציה קיים הוו לאב: והא דנפקא במיתת האב. דהואיל דליתיה לאב זכיה איהי בענק: זכיה צנו. וי"ד קרפ. וי"ד שהיא קטנה עיר גדולה כלומר האריך משנתו חנם: ולא (לעל חובו. ומדקצירא לן כרבי נתן אמת לו אפקיה כדפרישית לעיל (דף טו.). אלו מעניקין להן כו'. ולקמן ילפינן כולוהו למעמייהו: אלא ליוצא בשש. דהענק בדידיה כתיב: פשלחנו וכי פשלחנו. תרי זימני משלחנו ולרבות שאר שילוחין להענק: שאין שילוחו מעמד. מדעתך אלא מאלהים: ששילוחו מעמד. שיהא מקבל גרעון ומשלחו: השלמה צעי. להשלים שש ולאחר השלמה הכי הוא כיוצא בשנים ועניקוהו: יובל

מסורת הש"ס

(א) נדה מו. ע"ש. ג (ג) י"ג (ב) (ע"ש). (ד) א (ב) (ע"ש) מוס' יצמות פד: ד"ה אלא לאו ומוס' כמזנות מו. סד"ה ועל המזנות ומוס' יצמות פד. ד"ה הלן ומוס' שבעות לג. ד"ה ואלו נאמרים ומוספות שם מד: ד"ה כל העשקנן וע' היטב חו"ט שבת עה: ד"ה חקר אחת], (ד) [לקמן ג.], (ה) כמזנות מו. מ"כ פרשת צרי פרשה ג, (ו) פי ג' האן יוד קרת שם עיר כההיא דפי סדר תענית כג: אי"ר יוסי דמן יוד קרת], (ז) נכחתי: ח"ל אבוי. דפ"ר: אמר אבוי, ולפי"ן רק אבוי מידן לקווא. וכו' לפי פירוש הארון שהובא במספ"ש על יו"ד קרת ועי' שג"ל ולפנינו טו, (ח) הרשב"א, (ט) דנכרי טו, (י) [לעיל טו ע"א], (י) [מסכת עבדים פ"ב ע"ש], (י) ספרי פ"ב ראה פ"ט קמו, (י) [שם להוסיף: מעניקין לו. רש"ש], (ט) [נדפ"ר: לה], (ט) [ועי' ד"ה מנא], (ג) [ועי' מוס' יצמות ג. ד"ה למעוטי מנה שרשמי שם על לדן], (ע) [אב"ל מכל מקום. רש"ש], (פ) [כמזנות מו ע"א].

גליון הש"ס

תוס' י"ח והא וכו' הלכה עוקרת את המקרא. עין רש"י בחידושי פסק ז דהולין דף ג' ד"ה ואתה לי ועין כמזנות דף ג' ע"ב כרש"י ד"ה אב"י מני ארבעה:

הגהות הב"ח

(א) נב' בלחוד מהן לפי שאין:

מוסף תוספות

א. כיון דלאו חומרא דכתיבא בתורה היא אלא מסברא בעלמא הוא דפרוכין היא גופא ככתיב בק"י [לעיל ה. מוס' ד"ה שן פודים]. מוס' הר"ש. ב. דהא ק"ו לאו מסימנין אמיתת ארון הוא עיקרו אלא מאב לארון. רמב"ן, ועי' רש"י ג. שנוף אחד הוא. מוס' הר"ש. ד. אבל מיתה שאין כאן שינוי הגוף אע"פ שמוציאה מרשות אב אינו כדון שיוציאה מרשות ארון. שם. וע"ע רמב"ן ורש"א. ה. מפורש עונשין לחיוב עונשין. מוס' הר"ש. ו. מיתת האב שמוציאה בעלמא מרשות אב תוציא כאן מרשות ארון. שם. ז. פירכא כל דהו היא ולא נוכל למילף במה הצד. מוס' טון. ח. מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה. מוס' כמזנות מו. ד"ה מגיד.